

Tiivistelmän kirjoittajat: Ala-Kauhaluoma Mika, Pietilä Piia,
Puumalainen Jouni, Vilhunen Tuuli (2022)

Arviointitutkimus ammatillisen KIILA-kuntoutuksen nykytilasta ja kehittämistarpeista

KIILA-kuntoutus käynnistettiin vuonna 2016 TYK-kuntoutuksen ja ASLAK-kuntoutuksen lakkauttamisen jälkeen osittain korvaamaan niitä, osittain tuomaan uutta Kelan tarjoamaan työikäisten ammatilliseen kuntoutukseen. Tarkoituksena oli vastata paremmin työelämän muuttuviin tarpeisiin ja kehittää kuntoutusta aikaisempaa avomuotoisempaan ja asiakaslähtöisempään suuntaan. Tiiviimpi kuntoutusyhteistyö työnantajan ja työterveyshuollon kanssa koettiin tuolloin välttämättömäksi.

KIILA-kuntoutuksen tavoitteena on parantaa työkykyä ja tukea pysymistä työelämässä. Se on tarkoitettu työssä oleville henkilöille, jotka ovat joko vakituisessa työssä tai toistuvasti määräaikaisina samassa työpaikassa tai toimivat yrittäjinä. Kuntoutukseen sisältyy kuntoutujan tilanteen arviointi, ryhmäjaksot, yksilölliset jaksot ja päätösjakso. Kuntoutuksen jaksot toteutetaan yhteensä 1–1,5 vuoden aikana. Kuntoutusta toimeenpannaan valtakunnallisesti noin 30:ssä eri kuntoutusyksikössä.

Kuntoutussäätiön toteuttaman tutkimushankkeen tarkoitus oli selvittää, miten ammatillisen KIILA-kuntoutuksen toimintamalli on toiminut ja toimii ja mitä kehitettävää siinä voisi olla. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat ammattilaiset eikä sitä kohdennettu suoraan yksittäisiin kuntoutujiin. Tarkennettuna tutkimuksen kohderyhmänä ovat 1) KIILA-kuntoutuksen palveluntuottajat, 2) Kiila-kuntoutusta hakevat ja siihen osallistuvat työterveyshuollot, 3) KIILA-kuntoutukseen osallistuneiden kuntoutujien työpaikkojen edustajat sekä 4) KIILA-kuntoutusta hakeneet liitot ja yhdistykset. Tutkimus oli asetelmaltaan ja metodeiltaan monimenetelmällinen ja moninäkökulmainen.

Keskeisimmät tulokset

KIILA-kuntoutus nähdään kokonaisuudessaan tarpeellisenä ja toimivana ammatillisen kuntoutuksen muotona työelämässä oleville. KIILA-kuntoutuksen eri muodot, eli työpaikkakohtainen ryhmäkuntoutus ja ammattialakohtainen ryhmä- ja yksilökuntoutus, nähtiin kaikki tarpeellisina palvelumuotoina, jotka antavat mahdollisuuden soveltaa kuntoutusmallia erilaisiin tilanteisiin ja kuntoutujille soveltuviksi.

KIILA-kuntoutuksessa erityisen toimivaa on, että se on räätälöitävissä kuntoutujien ja työpaikkojen moninaisiin tilanteisiin ja tarpeisiin.

Mitään KIILA-kuntoutuksen kuuluvaa menetelmää ei koettu yleisesti hyödyttömäksi, vaan niiden muokaus ja jousto eri tilanteissa olivat keskeisimpiä kehityskohtia. Kuntoutukseen yleisesti liittyvä ajoitusongelma koskettaa siis myös KIILAA. KIILA-kuntoutukseen tullaan kuntoutuksen valintakriteereistä huolimatta toisinaan liian myöhäisessä vaiheessa, jolloin työkykyongelmat ovat kasvaneet jo verrattain suuriksi. Yhteistyön kehittämiseen eri toimijoiden kesken olisi edelleen panostettava ja saatava enemmän sekä kuntoutujat että työnantajat sitoutumaan KIILA-kuntoutuksen prosessiin alusta alkaen. KIILA-kuntoutuksessa toimivien viestin mukaan olisi myös tehostettava yleistä markkinointia ja tiedottamista työpaikoille eli tehtävä KIILA-kuntoutus tunnetuksi ja tutuksi.

Lisätietoja

Mika Ala-Kauhaluoma

Yhteyspäällikkö, VTT

Kuntoutussäätiö

mika.ala-kauhaluoma@kuntoutussaatio.fi

Puh: 044 781 3096

yhteisomedia.fi/tutkittua-tietoa/